

K opatření k nápravě se stanovují tyto podmínky:

1. Náprava bude provedena strojním a ručním odsátím (odstraněním) čistírenského kalu z vodního toku.
2. Postup čištění bude konzultován se správcem vodního toku (Povodí Labe, státní podnik).
3. Případný vstup na cizí pozemky musí být předjednan s jejich vlastníky.
4. Opatření bude provedeno odborně a technicky způsobilou osobou včetně nezávadné likvidace odtěženého materiálu (jeho předání oprávněné osobě).
5. V případě realizace výkopových prací v blízkosti dřevin je třeba postupovat v souladu s ČSN 83 9061 Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích.
6. V případě nutného zásahu do břehových porostů je třeba požádat o souhlas příslušný orgán ochrany a přírody (OOP MěÚ Brandýs nad Labem-Stará Boleslav).
7. V případě zjištěného výskytu zvláště chráněných druhů (ZCHD, zejm. škeble) je třeba práce pozastavit a požádat o výjimku z ochranných podmínek ZCHD Krajský úřad Středočeského kraje.
8. O výsledku provedení nápravných opatření bude ve stanoveném termínu jejich splnění informován vodoprávní úřad Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a správce vodního toku, Povodí Labe, státní podnik.

Odůvodnění

Městský úřad Brandýs nad Labem – Stará Boleslav byl dne 29. 4. 2022 v souladu s ustanovením § 47 odst. 2 písm. f) vodního zákona informován správcem vodního toku o závadném stavu drobného vodního toku Zelenečský potok. Ze zasláního podnětu vyplynulo, že vodní tok Zelenečský potok je v celé jeho délce zanesen sedimentem vykazujícím charakter uniklého čistírenského kalu. Vlivem dlouhodobého hromadění kalů začalo docházet v určitých částech toku k jeho uvolňování. Značné nánosy kalu byly zjištěny, mimo jiné, před vodní nádrží v kat. území Zápy.

Na základě tohoto podnětu provedl vodoprávní úřad místní šetření v katastrálním území Zeleneč, Stránka u Brandýsa nad Labem, Mstětice a Zápy.

Během místního šetření bylo zjištění správce toku potvrzeno. Vodní tok Zelenečský potok je v celé jeho délce zanesen čistírenským kalem, nejmasivněji se čistírenský kal vyskytuje za vyústěním ČOV Zeleneč a dále před městysem Zápy. Čistírenským kalem je zastižena i nádrž na pozemku parc. č. 616/2 v kat. území Zápy, která je ve vlastnictví městyse Zápy. V této nádrži docházelo během letního období k projevům nitrifikace. Dne 19. 5. 2022 byl hlášen v nádrži úhyn ryb. Během této mimořádné události byl zjištěn pokles rozpuštěného kyslíku ve vodě, souvislost s probíhající nitrifikací vzniklou přítomností čistírenského kalu v nádrži nelze logicky vyloučit. Po pravidelném provzdušňování nádrže na více místech vodní plochy byl

stav stabilizován. Během této události provedl vodoprávní úřad za účasti správce toku a zástupců městyse Zápy opakovanou prohlídku vodního toku v těsné blízkosti nádrže. Čistírenské kaly byly masivně zastiženy těsně před nádrží a zároveň i za záústěním toku do nádrže. Kaly se před nádrží vyskytovaly v celém profilu toku, podle jejich charakteru se jedná o jejich dlouhodobé hromadění. Průtočnost vodního toku je přítomností kalů snížena a samočisticí schopnost toku narušena.

Dne 26. 5. 2022 byla ČIŽP OI Praha provedena kontrola provozu ČOV Zeleneč. Současně byly odebrány vzorky vypouštěné odpadní vody. Během kontroly byly zjištěny nedostatky v provozu ČOV, které jsou popsány v odůvodnění příkazu vydaného ČIŽP OI Praha dne 16. 1. 2023 pod č. j. ČIŽP/41/2023/408. Likvidace čistírenských kalů v souladu s vydaným rozhodnutím, kterým bylo povoleno vypouštění odpadních vod do vod povrchových, nebyla předmětem kontroly ČIŽP OI Praha.

Dne 18. 7. 2022 bylo pod č. j. MÚBNLSB-OŽP-47544/2022-BUCJA (oprava znění ze dne 22. 7. 2022 vedená pod č. j. MÚBNLSB-OŽP-83358/2022-BUCJA) oznámeno zahájení řízení o uložení nápravných opatření. Současně byli účastníci řízení vyzváni k uplatnění připomínek v termínu 10 dní ode dne doručení oznámení. V termínu byly uplatněny připomínky Obce Zeleneč.

V úvodu Obec Zeleneč shrnuje zjištění vodoprávního úřadu s odkazem na § 42 vodního zákona a související § 125g popř. § 125a vodního zákona a § 57 správního řádu. Dále obec Zeleneč uvádí:

(text zkrácen)

„Povinnost dle § 42 vodního zákona může být za okolností zmiňovaných v oznámení uložena pouze osobě, která byla uznána odpovědnou za přestupek spočívající ve znečištění povrchové vody závadnou látkou, popřípadě odpadní vodou. Vodoprávní úřad si v řízení není oprávněn učinit vlastní závěr týkající se spáchání přestupku účastníkem řízení.

Nebylo prokázáno, že se jedná o důsledek nedovoleného vypouštění odpadních vod ani nebylo zjištěno, že k němu došlo nedovolenou činností účastníka řízení v důsledku porušení jeho zákonných povinností.

Nadto jsou dány limity znečištění odpadních vod vypouštěných z komunálních čistíren odpadních vod. Je tedy zřejmé, že po dobu trvání provozu ČOV účastníkem řízení mohlo docházet k usazení části kalů, které byly obsaženy ve vodě vypouštěné z ČOV. Pokud by nebylo prokázáno překročení emisních limitů, pak ani v tomto případě nelze uložit navrhované nápravné opatření.“

Dále obec Zeleneč konstatuje odpovědnost správce toku sledovat pravidelně stav koryt a pečovat o koryta vodních toků a povinnost vodoprávního úřadu zhodnotit, zda správce vodního toku plní své povinnosti. Dále obec Zeleneč uvádí, že vodoprávní úřad se nezabýval otázkou, zda k znečištění nemohlo dojít činností jiných osob a poukazuje na možnost ojedinělých úniků čistírenských kalů v období květen-červen 2022 v důsledku neoprávněného jednání pracovníka ČOV. Jako důkaz je doložen zápis v provozním deníku ČOV.

K těmto uplatněným námitkám vodoprávní úřad uvádí:

V první řadě je třeba podotknout, že řízení nebylo zahájeno ve smyslu ustanovení § 42 vodního zákona, jak mylně účastník v celém svém obsahu uplatněných námitek uvádí, nýbrž

podle § 110 odst. 1 vodního zákona. Podle § 110 vodního zákona vodoprávní úřady kontrolují dodržování ustanovení vodního zákona a předpisů podle něj vydaných a v rozsahu své působnosti ukládají opatření k odstranění zjištěných závad. Vodoprávní úřady si mohou při provádění vodoprávního dozoru vyžádat spolupráci odborných subjektů, tedy správce vodního toku. Jelikož v celém svém úvodu se účastník zabývá polemikou nad § 42 vodního zákona, je tato část uplatněných námitek (vyjádření) zmatečná, tudíž se k ní vodoprávní úřad dále nebude vyjadřovat. Ani odkaz na § 57 správního řízení nelze v tomto řízení aplikovat, jelikož rozhodnutí vodoprávního úřadu nezávisí na řešení jakékoliv předběžné otázky. Případné zahájení přestupkového řízení s obcí Zeleneč vodoprávním úřadem nebo jiným kontrolním orgánem (např. Českou inspekcí životního prostředí) nemá žádný vliv na konečný výsledek rozhodnutí vodoprávního úřadu a tato řízení se vzájemně nepodmiňují.

Konstatování obce Zeleneč, že nebyl prokázán důsledek vypouštění čistírenských kalů z ČOV Zeleneč na přítomnost kalů v toku a tvrzení o neprokázání nedovolené činnosti obce Zeleneč v důsledku porušení jeho zákonných povinností je zcela irrelevantní. Vodoprávní úřad provedl opakovaná místní šetření, byla zjištěna masivní přítomnost čistírenských kalů za vyústěním ČOV Zeleneč a dále po směru proudění vodního toku. Před zaústěním této ČOV do vodního toku Zelenečský potok žádné známky čistírenského kalu zjištěny nebyly. Po celé délce vodního toku nebyl zjištěn žádný jiný možný zdroj zčistění, na tomto úseku vodního toku se nenachází jiná čistírna odpadních vod ani nebyl zjištěn jiný možný znečišťovatel. Charakter znečištění vodního toku vykazuje charakter zahnilých čistírenských kalů, které se vyskytují zejména na dně vodního toku a jeho břehových hranách, i kalů čerstvých, usazených zejména v okrajových částech toku u vodní hladiny. V částech vodního toku dochází k postupnému vzlínání kalů a jejich následnému odnosu dál po směru proudění toku. Charakter znečištění je naprosto totožný od zaústění ČOV Zeleneč až po nádrž v katastrálním území městyse Zápy, pouze se jednotlivé úseky toku liší mírou tohoto znečištění.

Obec Zeleneč sama ve svých uplatněných námitkách uvádí, že z ČOV Zeleneč dochází k opakovanému odtoku čistírenských kalů. V této věci je nutno uvést, že za provoz ČOV je odpovědný provozovatel ČOV, tudíž obec Zeleneč, nikoliv její zaměstnanec. Je povinností obce Zeleneč provést proškolení a poučení pracovníků tak, aby provoz ČOV byl v souladu s provozním řádem ČOV. Jedná se tedy bezesporu o pochybení účastníka, tedy obce Zeleneč, a s tvrzením o neodpovědnosti za konání třetí osoby, která je zaměstnancem provozovatele ČOV, nelze souhlasit. Dále nelze souhlasit i s tvrzením obce Zeleneč, že jsou dány limity přípustného znečištění odpadních vod vypouštěných z komunálních čistíren a znečištění vodního toku mohlo být způsobem „naakumulováním“ kalů vypuštěných z ČOV. Povolení zbytkového znečištění ve vypouštěných odpadních vodách neobsahuje povolení k vypouštění čistírenských kalů. Zjištěné množství čistírenských kalů ve vodním toku neodpovídá povoleným limitům zbytkového znečištění ve vypouštěných odpadních vodách v žádném z jeho ukazatelů. Je tedy zřejmé, že k odtoku nečištěných odpadních vod, potažmo čistírenských kalů, muselo docházet opakovaně, což potvrzuje i zaslaný výňatek z provozního deníku ČOV. V tomto výňatku provozního řádu je údaj o odtoku čistírenských kalů z ČOV do vodního toku zcela zřetelně uveden.

Dne 3. 8. 2022 byli účastníci řízení seznámeni s námitkami současně s výzvou k předložení případných vyjádření k těmto námitkám. De 16. 8. 2022 požádal městys Zápy o prodloužení k termínu vyjádření. Této žádosti bylo vyhověno. Dne 17. 8. 2022 byl obdrženo sdělení správce vodního toku k uplatněným námitkám obce Zeleneč a dne 31. 8. 2022 bylo obdrženo vyjádření městysu Zápy.

Správce vodního toku, Povodí Labe, státní podnik, se ve svém stanovisku neztotožňuje s názorem provozovatele ČOV, obcí Zeleneč, o neodpovědnosti za stav vodního toku. Správce vodního toku naopak odpovědnost provozovatele za stav ČOV a s tím související kvalitu vypouštěných odpadních vod připomíná. Správce toku požaduje z důvodu hrozícího prodlení bezodkladné vydání nápravného opatření.

Městys Zápy ve svém vyjádření konstatuje, že je zřejmé, že z ČOV Zeleneč došlo k vypouštění odpadních vod nepovoleným způsobem a k porušení povinnosti ve vztahu k vodnímu zákonu. Dále městys Zápy uvádí, že limity zbytkového znečištění ve vypouštěných odpadních vodách nemohou mít za následek znečištění toku v takovém rozsahu, jaké bylo zjištěno ve vodním toku za ČOV Zeleneč. Dále městys Zápy připomíná objektivní odpovědnost provozovatele, obce Zeleneč, za stav ČOV.

Městys Zápy i správce vodního toku považuje zahájení řízení o uložení nápravných opatření spočívajících v pročištění vodního toku za zcela důvodné, námitky obce Zeleneč za bezpředmětné a v zájmu ochrany životního prostředí se oba účastníci shodují na uložení a vykonání nápravných opatření v co možná nejkratším možném termínu.

Dne 15. 9. 2022 bylo pod č. j. MÚBNLSB-OŽP-111463/2022-BUCJA vydáno rozhodnutí, kterým bylo obci Zeleneč uloženo nápravné opatření spočívající v pročištění vodního toku Zelenečský potok v délce 4 735 m a to v katastrálním území Zeleneč, Stránka u Brandýsa nad Labem, Mstětice a Zápy. Proti tomuto rozhodnutí bylo obcí Zeleneč podáno odvolání. Krajský úřad Středočeského kraje rozhodnutím dne 5. 12. 2022 pod č. j. 147718/2022/KUSK vydané rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání současně s vyslovením právního názoru, kterým je vodoprávní úřad vázán.

Dne 19. 12. 2022 bylo všem známým účastníkům řízení oznámeno pokračování řízení současně s výzvou adresovanou vlastníkovi a provozovateli ČOV Zeleneč k předložení protokolů rozborů přečištěných odpadních vod z ČOV Zeleneč za období 01/2018 - 04/2022 a dokladů o průběžném sledování množství kalů zachycených v ČOV a dokladů o jejich předání a odvozu oprávněnou organizací za období 01/2018 - 04/2022 včetně podrobného přehledu za jednotlivé měsíce.

Z důvodu anonymního ohlášení nepovolené likvidace čistírenských kalů ze dne 11. 1. 2022 bylo provedeno místní šetření pozemku parc. č. 962 v kat. území Zeleneč. Bylo zjištěno, že na uvedeném pozemku a jeho okolí dochází k nepovolenému ukládání kalů a vypouštění nečištěné odpadní vody. Z místního šetření byla pořízena fotodokumentace, která je včetně záznamu o provedeném šetření součástí spisového materiálu.

Dne 23. 1. 2023 bylo obdrženo stanovisko správce vodního toku k oznámení o pokračování správního řízení a současně byly zaslány protokoly rozborů vzorků sedimentů a jejich výluhů včetně hodnocení. Z předložených protokolů jednoznačně vyplývá, že sedimenty ve sledované části vodního toku vykazují za ČOV Zeleneč charakter čistírenských kalů (detekce velmi vysokých hodnot celkového organického uhlíku – TOC v sedimentech).

Dne 20. 1. 2023 byly na základě výzvy obdrženy od obce Zeleneč protokoly z provedených rozborů na odtoku z ČOV a přehled sledování množství kalu za jednotlivé měsíce za období 01/2018 – 04/2022. Současně bylo sděleno, že kal je kompostován v silážních žlabech obce. Jelikož o kompostárně obce Zeleneč nebyly na odboru životního prostředí žádné informace, byla dne 21. 2. 2023 provedena orgánem odpadového hospodářství OŽP Brandýs nad Labem – Stará Boleslav kontrola kompostárny provozované obcí Zeleneč. Během kontroly bylo zjištěno, že se na pozemcích obce Zeleneč nachází manipulační plocha a silážní žlaby, které

nejsou využívány k původnímu účelu, ale slouží k ukládání rostlinného materiálu získaného údržbou pozemků na území obce. Určitou část materiálu tvoří také lisované čistírenské kaly z obecní ČOV. Bylo zjištěno, že obec Zeleneč, jako provozovatel kompostárny, nedisponuje platným povolením k jejímu provozování. Obec byla poučena o nutnosti uvedení provozu kompostárny do souladu s platnou legislativou. Na základě zjištěných skutečností bude s obcí Zeleneč zahájeno přestupkové řízení na úseku odpadového a vodního hospodářství. Protokol z kontroly je součástí spisového materiálu.

Dále bylo konstatováno, že od ledna 2023 jsou již čistírenské kaly předávány oprávněné osobě v souladu s vydaným rozhodnutím.

Z výše uvedeného vyplývá, že obec Zeleneč do konce roku 2022 nepředala žádné kaly oprávněné osobě tak, jak je uvedeno v rozhodnutí o povolení k nakládání s vodami pro ČOV. Dle vyjádření obce Zeleneč byly veškeré kaly kompostovány. Obec Zeleneč tedy nedisponuje žádným dokladem o řádné likvidaci čistírenských kalů. V letech 2018 – 2022 byla koncentrace nerozpuštěných látek v přítékajících odpadních vodách na ČOV průměrně cca 300 mg.l⁻¹. Při maximálním ročním objemu odpadních vod 300 tis. m³.rok⁻¹ je množství nerozpuštěných látek přítékajících na ČOV přibližně 90 t.rok⁻¹. Podle vydaného povolení k nakládání s vodami je zbytkové znečištění ve vypouštěných odpadních vodách v parametru NL (nerozpuštěné látky) stanoveno na 3 t.rok⁻¹. Z těchto bilančních úvah vyplývá, že cca 87 t.rok⁻¹ nerozpuštěných látek mělo být ročně předáno oprávněné osobě k další likvidaci. Jedná se ovšem o velmi přibližný odhad, jelikož nátoky nerozpuštěných látek se v jednotlivých měsících liší a množství přebytečného kalu nelze jednoznačně za jednotlivé měsíce určit. Jedná se proto o velmi orientační propočet. Z údajů poskytnutých obcí Zeleneč dne 20. 1. 2023 o množství vyvezených kalů nelze prokázat, zda skutečně došlo k vývozu množství čistírenských kalů, které je uvedeno v přehledu za jednotlivé měsíce.

Dne 8. 2. 2023 byli účastníci řízení informováni, že došlo k vložení nových dokumentů do spisu. Žádný z účastníků práva nahlédnout do spisu a seznámit se s novým obsahem spisu nevyužil.

Po doplnění spisu o podklady určené Krajským úřadem Středočeského kraje (kontrolní zjištění ČIŽP OI Praha, doklad o charakteru kalů – rozbory z odebraných vzorků kalů ve vodním toku poskytnuté správcem vodního toku, důkaz o úhynu ryb v nádrži v Městysu Zápy a probíhající nitrifikaci v nádrži – fotodokumentace) souhrnně vodoprávní úřad uvádí:

V místě zjištěného počátku výskytu čistírenských kalů se nachází pouze ČOV Zeleneč, žádný jiný možný zdroj znečištění nebyl zjištěn, je proto nezpochybnitelné, že kal pochází z této ČOV a vnikal do vodního toku po delší dobu v důsledku jejího provozu. Rozbory, které poskytl správce vodního toku bylo prokázáno, že se ve vodním toku vyskytují čistírenské kaly. Tyto kaly omezují průtočnost vodního toku, zvyšují eutrofizaci vody ve vodním toku a v jarních a letních měsících způsobují nitrifikaci v nádrži na pozemku parc. č. 616/2 v kat. území Zápy. Nitrifikační proces (jako součást procesu nitrifikace) probíhá za přítomnosti kyslíku, který je nitrifikačními bakteriemi spotřebováván a dochází k jeho poklesu v nádrži, což pravděpodobně způsobuje opakované úhyny ryb. Důkaz - fotodokumentace pořízená v době nahlášení úhynu ryb v nádrži v květnu 2022, která je součástí spisového materiálu.

Obcí Zeleneč nebyla prokázána likvidace čistírenských kalů v souladu s platným povolením k nakládání s vodami.

Jelikož za řádný provoz ČOV Zeleneč je objektivně zodpovědný její provozovatel, kterým je Obec Zeleneč, bylo opatření k nápravě uloženo právě tomuto subjektu.

Na základě výsledku místního šetření, zjištěných okolností, s ohledem na ochranu životního prostředí a z důvodu možné ekologické újmy na vodním toku a vodní nádrži umístěné na pozemku parc. č. 616/2 v kat. území Zápy bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení účastníků

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat podle § 81 odst. 1 zák. č. 500/2004 Sb., v platném znění, správní řád, odvolání, ve kterém se uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a dále namítaný rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení podáním učiněným u zdejšího odboru a to ke Krajskému úřadu Středočeského kraje. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí.

Jestliže si adresát uloženou písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla k vyzvednutí připravena, nevyzvedne, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty.

Podané odvolání má v souladu s ustanovením § 85 odst. 1 správního řádu odkladný účinek. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Ing. Jana Bucková

Vedoucí oddělení vodního hospodářství
a ochrany prostředí

Na doručencek:

Účastník řízení podle § 27 odst. 1 správního řádu:

Obec Zeleneč, Kasalova č. p. 467, 250 91 Zeleneč

Účastník řízení podle § 27 odst. 2 správního řádu:

Povodí Labe, státní podnik, V. Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové

Městys Zápy, Zápy 71, 250 61 Zápy

Na vědomí:

ČIŽP OI Praha, Wolkerova 40, 160 00 Praha 6

Městský úřad Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, orgán ochrany přírody, I. Olbrachta 59,

250 01 Brandýs nad Labem – Stará Boleslav

